1878. X. évfolyam. 219. szám. Hétfő, november 11.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt" közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre 10 frt. Negyed évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ Egyes szám — „ 5 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: fő-piacz, VECSEY-ház, földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSATHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény minden petit sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok nem adatnak vissza.

EGYHÁZKERÜLETI NAGYKÖNYVTÁR DEBRECZEN

Debreczen, nov. 11.

(P.) Ismét megdobban a magyar szive; ismét láttuk lobogni a szabadság zászlóit; ismét hallottuk felharsogni amaz egetverő éljenzést, mely mig a gyáva lelket kétségbe ejti, addig a haza függetlenségét igazán szivén viselő polgárt bátor harczra tüzeli!

Csak hadd támadjon ellenünk a szolgalelkek légiója, hadd szórja reánk nyilait a kaján irigység, — tegnap megmutatta a polgárság, hogy erkölcsi erejének teljes tudatában van s e tudattal tud szavának méltóságot, tettének nagyszerüséget kölcsönözni.

Valóban nem mindennapi látványnak volt szemtanuja a debreczeni polgárság tegnap; s a már megválasztott képviselők, ugy mint jelöltünk, meggyőződhettek arról, hogy az alkotmányos szabadság szeretete nem halt még ki e haza földéről; valamint arról is, hogy Debreczen város polgársága tud lelkesedni a szentügyért, s e lelkesedés folytán tud akaratának érvényt szerezni, ha kell.

Ezerek ajkán harsogott tegnap, hogy hazánk ősi alkotmánya, hogy nemzetünk függetlensége még nem eladó; ezerek ajkán dördült meg a szózat: hogy méltók akarunk lenni dicső eleinkhez, kik a haza szent szerelmétől áthatva meghaltak, de gyáván hátra nem huzódtak soha!

Csak látni lehetett, de leirni nem, azt a fogadtatást, melyben e város polgársága az ő kedves vendégeit részesitette. Leirni nem lehet azt a lelkesedést, mely körülölelte azon férfiakat, kik eljöttek hozzánk hirdetni, hogy ha vállat vállhoz vetve küzdünk „Magyarországot a poklok kapui sem dönthetik meg!"

Méltán jegyezzük e napot aranybetükkel a többi dicső napok közé, mert e napon megtanultuk azt, hogy vannak a nemzetnek még hü fiai, kik a bálvány előtt meg nem hajolva, kimutatják az utat, mely az igaz isten tiszteletére vezet. —

És mi gondolhatnánk-é e napra méltóbb fogadással, mintha azt fogadjuk, hogy hüen őseink dicső szelleméhez nem engedjük, hogy a lelkesedés tüze szalmalángként ellobanjon, hanem megállunk rendületlenül a zászló körül, melyet csak a közelmultban is annyi dicsőséggel lobogtattunk; és valamint szivünk mélyéből éltetjük már megválasztott képviselőinket, ugy egy szivvel lélekkel kiáltjuk, hogy a III. választókerületünk jelöltje Dr. Bódogh Albert a hazának, városunknak diszére sokáig éljen!

Debreczen városának, kivéve a mult julius 28-ki országra szóló ünnepét, rég nem volt oly ünnepe, mint a mai. A kedvezőtlen esős-sáros idő daczára mintegy 250-re ment a bandérium száma, s mintegy tizezerre a közönségé, mely a városnak két országgyülési képviselőjét Simonyi Ernőt, Helfy Ignáczot és képviselőjelöltjét dr. Bódogh Albertet ünnepélyesen fogadta.

Kevéssel 12 óra után érkeztek meg a várvavártak, s midőn a kocsiból kiléptek, szünni nem akaró éljenzéssel fogadta őket az összegyült közönség.

Itt a debreczeni függetlenségi párt elnöke Gaál Mihály a következő beszédben üdvözölte a képviselőket:

Gaál Mihály üdvözlő beszéde.

Szeretve tisztelt képviselőink! Engedjétek meg, hogy elsőben mint Debreczen város független polgárai érzelmének tolmácsolója ti hozzátok megválasztott képviselő urak intézzek egy pár szót és megengedi tisztelt barátunk és képviselőjelöltünk Bódogh Albert ur, hogy azután ő hozzá intézzem érzelmeink tolmácsolását.

Midőn pár hóval ezelőtt szerencsénk volt benneteket mint képviselőjelölteinket itt e helyen szabad kir. Debreczen város területén üdvözölni, akkor az öröm, melylyel fogadtunk, melyre mi is hiven emlékezünk, nem volt teljes, reménybeli igen, de teljes nem volt. Kevés idővel ezelőtt megválásunk alkalmával, ugy a tisztelt polgártársak részéről, mint képviselőjelölteink részéről egyet akkor sem birhatván személyesen tisztelhetni, azon óhaj hangzott össze, hogy bárcsak a közelben nem mint képviselőjelöltekhez, és mint kijelentette egyik barátunk, nem mint idegenekhez mint vendégekhez, hanem mint megválasztott képviselőinket legyen szerencsénk üdvözölni. Örömünk beteljesedett. A polgárság, mely kifejezte a maga örömét őszintén és érzületét lelkesen kinyilvánitotta, hü maradt ahoz, és megmutatta a következés, ennek bizonysága az, hogy elébünk tört reményeink biztositását, létesitését vivta ki.

Fájdalom azonban, hogy az öröm ritkán lehet teljes keserüség nélkül; igy történt az, hogy keserü órákra viradtunk fel egy alkalommal, midőn közületek hármótok közül már a sors egyet átszóllitott a másvilágra. — Ezen fájdalom intőjel arra, hogy a sors munkájában az isteni gondviselés is dolgozik; intőjel arra, hogy megpróbáltassék Debreczen város polgársága, vajon hü marad-é a maga elveihez. Én reményt vagyok bátor nyujtani, hogy a megpróbáltatás Debreczen város polgárait azon téren találja, hogy ismét és örökre hü marad a maga elveihez, melynek diadalra jutását a ti személyeitek megválasztása által elősegitvén jövőre még biztosabban valósitja azokat.

Isten hozott szeretve tisztelt képviselőink! magunkénak nevezhetünk már most, és mint a kiket Debreczen városának valóságos bizalmával leginkább megajándékozott fiait, mint magunkéit, benneteket ugy üdvözöllek. (Éljen!)

A mi megválasztott képviselőjelöltünk azt hiszem, szinte biztonságot talál abban, hogy Debreczen városának hü polgárai, valamint a multkor a reménybeli örömöt teljessé változtatta, a jelölteknek képviselőkké megválasztása által, ugy ez alkalommal is bizton teljessé és tökéletességre fogja vinni. Én ki merem fejezni, hogy miután olyan képviselőjelöltet választott Debreczen város, a ki mindig elvszilárd volt, remélni merem, hogy a polgárság is bizonyosan ismét ugyanazon a szép elvekért fogja megválasztani a mi szeretett képviselőjelöltünket, mint a melylyel megválasztotta a három képviselőjét; üdvözlöm önt mint hü képviselőjét, és tántorithatatlan bajnokát az elveknek és kivánom, hogy mint szerencsésen hozta az Isten, ugy a mint kevés időt tölt el körünkben ezen idő olyan kedves legyen reá nézve, az Isten éltesse. (Hosszas éljenzés.)

*

Simonyi Ernő válasza.

Igen tisztelt polgártársaim! Engedjék meg hogy csak nehány rövid szóval válaszoljak azon szép üdvözlésre, melylyel pártunk helybeli elnöke részéről fogadtatunk. Mineküuk Debreczen város irányában igényeink nincsenek és nem lehetnek, hanem igenis van kötelezettségünk; mi tartozunk Debreczennek azon köszönetet kifejezni mellyel tartozunk neki, hogy bizalmával bennünket megtisztelt; ezen köszönetünknek kifejezést fogunk adni, a mennyire erre szavakat találunk, a hol majd parancsolni fognak. — Örömmel őszinte örömmel halottunk azon hirt. akkor midőn Debreczen város győzvén a mi személyeinket emelte bizalma szinvonalára. De uraim ezen győzelemben, ugy ránk nézve mint önökre nézve nagy tanuság rejlik. Ez az, hogyha a nép akar igazán valamit, azt képes keresztül is vinni. Már pedig ha a nép keresztül akar vinni valamit és akaratját nyilvánitja férfiasan és határozattan akkor azt, mit kiván eléri el is fogja érni, mert a nép akaratának midőn azt igazán a nép többsége kivánja nem fog ellenszegülni semmi sem; azért ugy legyenek meggyőződve hogy a mint a mi erőnk az országgyülésen csak anynyit nyom, mennyit nekünk a nép bizalma kölcsönöz; legyenek meggyőződve hogy ha önök támogatása mellett akarunk valamit, annak nyomatékos érvényt is szerzünk. Hanem miután egy országgyülésen nem egyes emberek szószerinti vagy bizonyos kerületi képviselő akaratának kell teljesedni, szükséges arra hogy egész politikánk érvényesüljön az hogy a nép többsége karolja fel ügyünket. Erre nézve mi is megteszük a magunk kötelességét, hogy mint apostolok járunk az országban s helyenként hirdetjük az igéket. De önök is uraim valahányszor mindazokkal nekünk segitségünkre jönnek ugy fogunk eleget tehetni mi is higyjék el csak akkor fognak hazájok érdekének megfelelőleg cselekedni önök is, hogy ha azokat felkarolván lelkesedéssel támogatják. (Eljenzés.)

*

Helfy Ignácz válasza.

Engedjék meg tisztelt polgártársaim, hogy én csatlakozva azokhoz, melyeket Simonyi Ernő mondott, átengedjem az üdvözlő szót önök követjelöltjének Dr. Bódogh Albert tisztelt barátomnak. (Éljenzés.)

*

Bódogh Albert beszéde.

Tisztelt polgártársak! Igen tisztelt elnök ur! Köszönöm, véghetetlenül köszönöm, hogy abból a fényből és szeretetből, mellyel képviselőiket fogadja Debreczen városa, polgársága, nekem az egyszerü polgárnak is juttatnak. Tudom én azt nagyon jól, hogy az alkotmányos országban a szeretet nyilvánulása nem az egyént illeti, hanem az ügyet, melynek az egyén harczosa, bajnoka. melynek az egyén szolgálatába áll. Igy fogadom el, igy fogadhatom el ennek a szives szeretetnek, ennek a fénynek rám eső részét Debreczen városa polgáraitól és midőn későbbre tartom fel magamnak azt, hogy ezt megköszönjem, azzal a kéréssel indulok utamra, hogy tartson meg Debreczen város polgársága jó akaratában; éljenek szerencsésen sokáig! (Hosszas éljenzés.)

*

Ezután a menet megindult a vásuttól be a városba. Beláthatatlan volt annak hosszu sora, ugy hogy csak lassan lehetett haladni.

Az idő is ragyogó napsugaraival mintegy üdvözölni látszott képviselőinket, mert délutánra eloszolván a felhők sürü tömege, tündöklő fényben, meleg sugarakat árasztott a nap. —

Az időnek ily kedvezése mellett állottak fel képviselőink a városháza előtti téren felállitott emelvényre, hol Gaál Mihály által felkérettek szónoklataik előadására.

Helfy Ignácz beszéde.

Debreczen városa tisztelt polgárai!

Lejöttem Simonyi Ernő tisztelt barátommal együtt Budapestről azon czélból leginkább, hogy hálás köszönetünket fejezzük ki azon rendkivüli megtiszteltetésért, a melyben minket mult augusztus hó 5 én az által részesitettek, hogy minket e hirneves magyar város országgyülési képviselőivé megválasztottak. (Zajos lelkes éljenzés.)

Nagy szegénységére mutat az emberi nyelvnek aż a körülmény, hogy nagy dolgokra épen ugy, mint kicsinyekre, mégis mindig csak ugyanazon szavakat lehet használni; akár kis megtiszteltetésben részesit valakit, akár miy nagy dolgot visz végbe, az emberi nyelvnek nem áll más szó rendelkezésére: hogy köszönöm. (Hosszan tartó zajos éljenzés.)

Legyenek meggyőződve tisztelt uraim és polgártársaim, hogy ugy én, mint az én tisztelt barátom Simonyi Ernő mélyen érezzük, hogy ez a szó legtávolabbról sem fejezi ki, a mivel mi önök, e város polgárainak tartozunk, hogy teljes mértékben birjuk megbecsülni önök rendkivüli erőmegfeszitését, és azon győzelemnek nagyságát, melyet önök arattak. Bebizonyitottuk, nem mint szavakkal, hanem azon tényekkel, hogy én például lemondottam egy kerületről, melyet 3 országgyülésen át képviseltem, melyhez hosszu évek hálás emlékei kötöttek, lemondottam a szent-lőrinczi kerületről, mely engem számüzetésemből haza hivott; annak polgárai elismerték és magok belátták, hogy e lemondás helyes, annyira tudták becsülni Debreczen városának augusztus 5-én végrehajtott nagy tettét. Bebizonyitotta Simonyi Ernő tisztelt barátom az által, hogy készséggel lemondott azon Szentes városáról, mely a mult országgyülésre őt nagy harcz után birta küldeni; most 3 évi képviseltetés után annyira fejlesztette a saját kebelében a függetlenségi párt elveit, miszerint nem is volt lehetséges a kormánynak, nem is mert szemben valakit felléptetni, ugy hogy egyhangulag meg lett választva: ő habozás nélkül lemondott erről és választotta Debreczen városát. (Sokáig tartó éljenzés.)

Fogadják tehát ujból hálás köszönetemet. (Viharos éljenzés.) Tisztelt polgártársaim meg kell jegyeznem, hogy én Debreczen városa polgáraihoz szólok, holott nekem tulajdonképen csak is a 2-dik kerülethez volna jogom szólani mint, a melyet képviselni szerencsés vagyok. (Éljen) Mindazonáltal én nem teszek külömbséget, nem szólok e város egyik kerületének polgáraihoz csak, hanem összes polgáraihoz; mert hála istennek Debreczen városában ugy vagyunk, hogy itt nem csak egy kerület hanem az egész város a függetlenségipárt elveit vallja. (Zajos éljenzés.)

Épugy elvtársaim a második kerület választói mint az első és 3-ik kerületei bebizonyitották azt a mult választás alkalmával, és nem kételkedem, hogy nem fogják saját elveiket, az ezelőtt alig 3 hónappal vallott elveket meghazudtolni a legközelebbi választás alkalmával. (Zajos éljenzés.)

És mégis tisztelt uraim akkor negyedfél hónappal ezelőtt, midőn önök első izben megejtették az országos választásokat, lehettek önök közt olyanok mint tudom, hogy voltak is. akik kételkedtek bennne, vajjon helyesen járt-e el Debreczen város polgársága, hogy mind a három kerületbe függetlenségi párti képviselőt választott? Voltak mondom a kik kételkedtek benne, voltak a kik határozottan rosszalták. De ha voltak olyanok, azok a mik ezen 3 hónap alatt történtek meggyőzhették azokat s kell, hogy meggyőzték arról, hogy csakugyan Debreczen városa helyesen járt el, (Helyes, ugy van) és ha nem tették volna meg akkor, kell hogy tegyék meg most, midőn nyujtatik rá alkalom.

Szükséges-e, hogy én elmondjam önök előtt mi történt azóta? (Halljuk.)

Megtörtént az tisztelt uraim a minek alkotmányos országban megtörténni sohase szabad még akkor is ha a mi megtörtént nem lett volna oly szomoru, mint a milyen, még ha helyes lenne is nem szabad, hogy alkotmányos országban megtörténjék, hogy a nemzet megkérdeztetése nélkül, az ő sorsáról intézkedjenek, saját térképét megváltoztassák és jövőjét koczkáztassák.

Jól méltóztatnak tudni mindnyájan, hogy azon időtől fogva, midőn utóljára volt szerencsém önöket itt üdvözölni, a mi hadseregeink az országgyülés tudta nélkül, a nemzet világosan kifejezett akarata ellenére, betörtek egy békés birodalom egyik tartományába és azt elfoglalták. Mondják, hogy erre a cselekvésre a monarchia, vagyis Ausztria-Magyarország megbizást kapott Európától. Erre először is azt jegyzem meg, hogy Európának nincs joga megbizásokat adni, nincs joga azért, mert ezen megbizás következményeit nem ő szenvedi, nem ő viseli, hanem az, a ki ezen megbizást elfogadja. Nem szabad hogy adja, mert a költség, mely ezen megbizás végrehajtására forditattik, a mi népünk zsebéből jön, már pedig ezt nem adja nekünk Európa. Nem szabad, hogy megbizást adjon arra, hogy menjünk gyilkolni. — De ha ad is megbizást Europa, nem lett volna szabad azt a kormánynak elfogadni, anélkül, hogy a nemzetet megkérdezze. Ha a nemzet megkérdeztetik, és maga a nemzet mondja: igen is én helyeslem Európának ezen megbizását és szivesen vállalom magamra annak keresztülvitelét, ám akkor hajtsák végre. — Ugyde a nemzet tudta nélkül kiadni parancsolatot és belerántani a nemzetet egy oly esemény bonyadalmába, a melynek végét emberi ész nem találhatja meg, ez valóságos bün, a haza ellen elkövetett bün. De tisztelt polgártársaim ez megtörtént, és hogy ez megtörténhetett, — nem tagadjuk, — annak oka nagy részben maga a nemzet, maga a nép.

A magyar nép hosszu éveken át olyan képviselőket küldött fel az országgyülésre, a kiknek óriási nagy többsége tüskön bokron követte mindenfelé a kormányt, ugy hogy a kormány neki bátorodott, mert látta, hogy neki nem törvényhozó testülettel, hanem vakon engedelmeskedő szolgasereggel van dolga, s követett oly politikát, melyről tudja, hogy az egész nemzet elitéli és kárhoztatja, de számitott a mult tapasztalás alapján, hogy a választott képviselők többsége rámondja az áment.

Még szomorubb az, hogy a legutóbbi választások is, daczára azon nagyszerü és fenséges diadaloknak, a melyeket a mi pártunk aratott az országgyülésen, a mai napon is nagy többséggel rendelkezik az a kormány, mely a nemzet ellenére ezt a politikát követte. Fogja-e ezen országgyülés többsége helyeselni a kormány eljárását? nem állitom. A jelek tagadhatlanul arra mutatnak, hogy fogják helyeselni. De remélnünk kell a legutólsó perczig, és legyenek meggyőződve, hogy nem fognak elmulasztani semmit, hogy ez irányban figyelmeztessék a jobb oldali társaikat, hogy mily következményei lesznek ezen szavazatnak. Előre lehet tudni, hogy azok, a kik talán most támogatni fogják a kormányt, azt mondják, igaz hogy mi nem helyeseljük ezt a politikát, mint nem helyesli egy magyar ember sem, de most már megtörtént, és azt fogja mondani, mit csináljunk? A hadsereg már benn van Boszniában, és most csufondárosan visszavonuljanak? Ez az ő észjárásuk, tehát ez uraim rettenetes tévedés; a mikor az ember hibát követett el, és belátja, hogy az hiba, nem következik belőle, hogy ha elkövettetett, hogy meg kell benne maradni, hanem ellenkezőleg, mert elkövettem és hibát követtem el, igyekeznem kell rögtön jóvá tenni, és visszatérni a hibás utról, melyre tértem. (Élénk helyeslés.)

Ezt parancsolja az egyszerü józan ész, azt mondják, hogy a kik kedveskedni akarnak felfelé, tekintettel szeretnek lenni a hadseregre, a general suseeptiálására, azt mondják a hadsereg becsülete csorbát szenved, ha onnan viszszavonul.

Engedelmet kérek ez nem csorba, a mikor valaki, különösen akkor, a mikor azt a megbizást, melyet hibásan elvállaltam, ha azt mondom, ime teljesitettem kötelességemet, végrehajtottam a mit rám bizott Európa, a rendet helyreállitottam, és ime most megalkuszom a török kormánnyal. Visszatérek hazámba. De ha a becsületről van szó tisztelt uraim, becsülöm a hadsereget, elismerem, hogy hadseregünk iránt minden magyar embernek tisztelettel kell viseltetni. Jöhetnek idők, midőn hazánk élete, jövője tőle fog függni, kimélni kell mennyire lehet. De nefeledjük, hogy ez csak piczi része a nemzetnek, és első sorban kell, hogy szivén feküdjék a nemzet becsülete, a melynek a hadsereg parányi része. Valjon nem lett-e megsértve a nemzet becsülete akkor, midőn a nemzet két éven át hangosan nyilvánitotta, hogy a török birodalom egységét felakarja tartani, hogy a muszka, nem a törökök akar háborut. Midőn az egyik széltől a, másikig nem hallatszott egyébb, mint: „Éljen a török!" És midőn e kiáltás bejárta Európát, nem meggyaláztatás volt-e ez, midőn Európa látja, hogy az a nemzet, utóvégre nem csak hogy türte Törökország feldarabolását, hanem saját fiaival tört döf annak a szivébe.

Ez a becsület, mely felett nekünk polgároknak és törvényhozóknak őrködnünk kell. De bármi történjék, tisztelt polgártársaim, a jövőben, mi tartozunk teljesiteni kötelességeinket teljes mértékben; nem kell elcsüggedni a miatt, ha elvesztünk egy két három csatát, küzdeni kell folytonosan, mert nem szabad felejteni, hogy nem máért, nem fiainkért, nem magunkért, hanem küzdünk a nemzet, a magyar nemzet jövőért is, melyet remélünk, századokra, ezredekre terjed. (Eljenzés.)

Ha nézzük azt, hogy mi történt a jelen országgyülésen ezen rövid pár hét alatt, hogy összegyült, megvallom, hogy valami fényes reményt táplálni nem lehet, daczára annák, hogy a vita még jóformán meg sem indult, daczára, hogy még a bevezetésben vagyunk, mégis, a mi eddig történt nagyon szomoritólag hat minden hazafira. Történt először, a mit önök jól tudnak, az ujságokból is olvashatták, hogy midőn a mult héten Simonyi Ernő tisztelt barátom, a város első kerületének képviselője a keleti politikában a kormány által követett irány miatt, elsorolván mindazt, a mit tett, mindazon törvényszegéseket, melyeket elkövetett, vád alá helyezését inditványozta a törvény világos szavai szerint: akkor a kormány 70—75 szavazatnyi többséggel elhatározta, hogy ezen inditványt még tárgyalás alá sem veszi. Én nem mondom, hogy ezzel az országgyülés azt mondotta, hogy a kormány helyesen járt el, de mindenesetre kimondott annyit, hogy biróság elébe nem kell állitani e miatt, pedig a mely képviselőházban nincs meg a bátorság megvédeni a haza érdekeit a hatalommal szemben, ép ugy, mint Debreczen város polgárai — és érvényre juttatni saját meggyőződését, az ilyen képviselőház nem képviseli hiven a maga nemzetét. (Helyeslés.)

Második, a mi történt, hogy csaknem egyidejüleg az országgyülésen mindjárt az első napokban intézkedett a kormány, hogy ő felsége hivja össze a delegaciókat. A czélja ennek az, hogy a keleti, vagyis egyáltalában a külügyi politicára vonatkozó tények ne az országgyülés elé terjesztessenek, ne a képviselőházzal vitattassanak meg első sorban, hanem azon vegyes, osztrákok- és magyarokból álló testület által, mely kicsinysége folytán jobban kezelhető a kormány által, mint az egész országgyülés. E lépés nemcsak nem helyes, hanem nagy veszedelmet rejt magában, melyből látható, hogy a nemzet legfontosabb érdekei felett nem a nemzetnek törvényhozó testülete dönt, nem saját képviselői, hanem hogy egy kis bizottság dönti el legfontosabb teendőit. Soha nem merült fel egy tény az országgyülésen, mely oly fényesen bebizonyitá, mennyire helyes a mi programmunk, mennyire szükséges, hogy az ország polgárai felébredjenek, és ezt felkarolják, mert épen azáltal, melyet most idéztem, bebizonyult az, hogy ha ezen uton tovább haladunk és nem állitjuk vissza az országgyülés teljes jogait, rövid idő mulva oda jutunk, hogy a delegatio, mint birodalmi tanács fog dönteni a leglényegesebb dolgok felett, ugy hogy tökéletesen mindegy akár benn ülnénk a reichsrathban, akár a delegatiókban. Engedjék meg, hogy erre nézve is ez alkalommal ismételjek egy dolgot, melyet másutt más alkalommal felhoztam.

Méltóztatnak emlékezni, különösen az öregebbek, hogy a 60-as években, midőn az absolutismust megszüntették és ujból vissza akartak térni az alkotmányos térre, azon terv hozatott fel, hogy menjen, küldjön Magyarország képviselőket Bécsbe a reichsrathba; ez olyan borzalmat idézett elő az egész nemzetben, hogy erről senkise akart semmitse tudni. Ennek helyében történt aztán a kiegyezés 67-ben, és a reichsrath helyett létrehozták a delegatiókat, a melyekben magyar és osztrák együtt tanácskozik. Tehát azt mondom, hogy e kettő közt alig van különbség, mert a delegatió nem egyéb, mint vándorló reichsrath, semmi egyéb. Alkalmazom erre ezt: hogy azon idő alatt, hogy Bach nálunk volt, igen sok német volt nálunk alkalmazva; sokat nem tanultak meg, hanem egy pár magyar szót még is tanultak, hát hihetőleg megtanulták, hogy mig más nemzetnek, különösen a németnek, csak egy módja van valakit más világra küldeni, azt mondván: Geh zum Teufel, addig a magyar embernek két módja van hogy: eredj az ördögbe, s az ördög bujjon beléd. (Tetszés.) Akkor a német azt mondta Bécsben, azt már látjuk, hogy a magyar furfangos, nem akar az ördögbe menni, fel kell találni, hogy az ördög bujjon ő belé. (Hosszasan tartó éljenzés.) Feltalálták a delegatiót, mely belénk bujt, nem egyébb mint a Reichsrath. (Sokáig tartó tetszés nyilvánitások.)

Bármennyire tréfásnak látszassék ez a hasonlat, méltóztassanak elhinni, hogy egy nagy és komoly igazság rejlik benne és ez a veszély mely Magyarországot fenyegeti. Most még elején vagyunk, sőt mondhatom, hogy sohasem volt kedvezőbb alkalom Magyarországra nézve kimutatni, menynyire szükséges, hogy a nemzet teljes jogkörét ujból helyre állitsa, mert a mi történt, csak az által történhetett, hogy Magyarország nem ura önmagának. Tisztelt polgártársaim! Sokat igen sokat kellene és szeretnék még önöknek mondani de tekintettel kell lennem arra, hogy két társam van még hátra, akik önökhöz szólni kivánnak. Engedjék meg, hogy beszédemet röviden befejezzem, befejezem pedig azzal, hogy ismételjem önöknek a hálás köszönetet, melyet azon bizalomért érzek, melyel megtisztelni méltóztattak. (Sokáig tartó élénk éljenzés.)

Nagy cselekedet volt az, mit önök akkoron végre hajtottak, nagy cselekedet volt anynyira, hogy önök bátran elmondhatják, hogy augusztus 5-ikén nem 3 kerületet adtak a függetlenségi pártnak, de adtak vagy 40-et. (Eljenzés.)

Mert ha sikerült az utóbbi választás alkalmával, a mi pártunkat, a mely akkoron 32 tagból állott, egyszerre felszaporitani 76-ra (Szünni nem akaró éljenzés) ennek egyik érdeme, nem akarok senkitől érdemet elvonni egyik a kormány-é, mely akként vezette politikáját, hogy mintegy kényszeritette a nemzetet. hogy felénk forduljon, de nagy érdeme az Önöknek Debreczen városa polgárainak. (Zajos éljenzés.) Legyen szabad azon reménynek adnom kifejezést hogy a polgárság, a mely negyedfél hónappal ezelőtt, tudniilik akkor mikor Boszniának és Herczegovinának occupátiója még nem volt tény, még nem volt ismerve még is akkor belátván a kormány helytelen irányát, függetlenségi párti képviselőket választott; nem fogja magát meghazudtolni most, midőn a mitől akkor féltünk, most már tényé vált, mitől csak tartottunk; most már bebizonyult, mint kézzel fogható tény, mondom hogy most nem fogja magát meghazudtolni. (Eljenzés.)

Legyen szabad reménylenem, hogy az a polgárság, mely bátran szembe mert lépni a hatalommal és határozottan, férfiasan érvényre

juttatta saját elveit, meggyőződését, akkor az nem fog hátrálni semmi titkos sugallatok elől, hanem hogy Debreczen városának harmadik kerülete függetlenségi párti képiselőt fog választani. (Viharos éljenzés.)

Elvárom azt önöktől, az ország érdekében, a haza jövőjének érdekében; de engedjék meg őszintén kimondanom, hogy elvárom azt önöktől saját városuknak és saját maguk jó hirneve érdekében mert kérem mit mondanának az olyan polgárokról, kik negyed fél honappal ezelőtt olyan nagy ünnepélyességgel, ilyen Európát bejáró pompával visszik, hordják és győzelemre vezetnek egy elvet, és épen pár hónappal azután ezen elvnek épen ellenkezőjét vallanák, azt mondanák, hogy ez egy könnyelmü nép, elvesztené hatását utólagosan még az aug. 5-ki fényes diadal is, mert azt mondaná a kormánypárt, az egy percznyi fellobbanás, szalmatüz volt, nem érett megfontolás, mert ért is ez a tömeg, csőcselék nép a politikához. Igy beszélnének. Én tehát midőn önöket üdvözölve elbucsuzom, azon meggyőződéssel teszem, hogy valamint aug. 5-én, a mi szerény neveinket tüzték a diadalmas zászlóikra, ugy ezen hó 27-én este Budapesten azon hirt fogom kapni, hogy Debreczen városának 3-ik kerülete megválasztotta Dr. Bódogh Albertet.

(Hosszas, szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

Dr. Bódogh Albert beszéde.

Igen tisztelt polgártársaim! (Halljuk, halljuk!) Nagyérdemü választó közönség! Mielőtt feladatomhoz fognék, egy nagy és kedves kötelességet kell teljesitenem. A hála és köszönet, az őszinte és igaz ama érzésének kell kifejezést adnom, melylyel a debreczeni függetlenségi párt hazafias érzelmü polgárainak tartozom azon megtiszteltetésért, a melyben engem az egyszerü polgárt részesitett akkor, midőn Debreczen 3-ik kerületének képviselőjelöltségre méltatott.

Tisztelt polgártársaim! Igen érzem, igen tudom legelső kötelességem mindenek felett e perczben, s mégis kérnem kell önöket, engedjék el nekem e kötelesség teljesitését, mert én érzem, hogy e perczben önökhöz s e megtiszteltetéshez méltóan tenni képes nem vagyok.

Az elfogultság és meghatottság nagyszerü perczében én hálámnak és köszönetemnek szavak és kifejezések által méltó, külső alakot adni nem birok, nem tudok. Avagy nincs-e elég okom tisztelt polgártársaim? Van, bizonyára van. Debreczennek e legelső tősgyökeres magyar városnak értelmes és jeles polgárai engemet szólitottak fel a képviselőjelöltség elfogadására, engemet karoltak fel szeretettel magukhoz, Debreczennek lelkes, hazafias szellemü választói, a kik ezelőtt nehány hónappal ugy viselték magokat, hogy az egész haza szeme feszült választások által az egész haza tiszteletét vonták magokra e lelkes hazafiak, a kik a bünhödés ostorát oly erősen tudták suhogtatni egy pár hónappal ezelőtt, ezen lelkes hazafiak engem az egyszerü polgárt, az ügynek, az elvnek egy igen csekély jelentéktelen munkását tiszteltek meg azzal, hogy képviselőjelöltjük legyek. (Zajos éljenzés.)

Engem igen tisztelt polgártársaim, a ki nem birok azon ragyogó hazafiui érdemekkel, a melyekkel ékeskednek önök jelenlegi képviselői, a kik egyszersmind pártunknak az országgyülésen tisztelt vezérei és parlamentünknek első rangu kitünőségei. (Eljenzés.) En tisztelt polgártársak, én még sem kisérlem azt, hogy én most érzeseimnek, melyek szivemet eltöltik, kifejezést adjak, de azt is gondolom hogy illőbb hozzám az én egyszerü voltomhoz az, hogy azt mondjam önöknek: köszönöm. Igen tisztelt, szeretve tisztelt polgártársaim igen köszönöm a bizalmat, melylyel megajándékozott nagylelkűségetek (Nagy éljenzés.)

Törekedni fogok arra mindig méltó lenni és azt tőletek megérdemelni. (Zajos éljenzés.) Köszönöm, igen köszönöm, szeretett polgártársaim, e szép napot, mely életem felejthetetlen szép napja marad örökre. (Zajos éljenzés.) Ugy fogom magam viselni, hogy sohasa kelljen pirulnom, ha olykor olykor lelkem visszaszáll e szép nap emlékére. (Hosszas éljenzés.) Most igen tisztelt polgártársak engedjék meg azt, hogy politikai elveimet, pártállásomat önök előtt kijelentsem, és azt egy pár szóval indokoljam. (Halljuk, halljuk.)

En tisztelt polgártársak, igen egyszerüen kijelentem én a függetlenségi párthoz hive vagyok. (Zajos éljenzés.) Azon párté, tisztelt polgártársak, a melynek zászlajára Magyarország önállósága, függetlensége, szóval önálló állami léte van felirva, és a melynek nagy czélja Magyarország önállósága, függetlensége létesitésének kivivása. (Zajos éljenzés.) E párt hive vagyok, igen tisztelt polgártársak, először azért, mert lelkem egész meggyőződése az, hogy hazám felvirágzása, polgártársaim boldogulása és nemzetem fenmaradása egyedül, csak egyedül ezen és nem más uton eszközölhető, létesithető. (Viharos éljenzés.) Hive vagyok másodszor azért, mert hazám törvényes és történelmi jogainak hü kifejezését e párt elveiben találom fel. (Harangozás miatt ½ órai szünöt.) Mélyen tisztelt polgártársak! Én a midőn, bocsánatot kérnék ezért a tőlem nem függő akadályért és megszakitásáért az előadásomnak, épen olyan nagyon köszönöm is azt, hogy kitartók voltak, nem távoztak el innen. Én, azt gondolom, hogy ezt az eseményt magát is ugy vehetjük, mint tükrét küzdelmeinknek és a melyekben a félbeszakitások, akadályok türelmünket nem fogják lohasztani, erőnket edzeni, kitartó buzgóságunkat növelni. (Hosszas léjenzés.) Mint méltóztatott előbb hallani, én a függetlenségi pártnak hive vagyok, először azért, mert lelkem meggyőződése, hogy az az egyetlen helyes ut hazánk felvirágzására, nemzetem fenmaradására. Másodszor azért, mert hazánk törvényes és történeti jogainak hü kifejezőjét e párt elveiben találom fel.

A függetlenség párthive vagyok, harmadszor azért, mert a legközelebb lefolyt 11 év szomoru tapasztalásai engemet csak megerősitettek abban, engemet csak megszilárditottak, hogy minden hazáját szerető magyar embernek aggodalommal teljék el lelke, ha nemzete tovább is ezen az uton halad, önérzetre még ezután sem ébred és nem szakit a multjával.

Nagyon jól tudom tisztelt polgártársak, hogy választásom helyességét önök előtti hosszasan bisonyitgatni nem szükséges, önöknek hazafias lelke, szive, önöknek a haza függetlenségéért lángoló lelkülete eléggé ismeretes előttem. Azonban ennek az alkalomnak, egyik feladata az, hogy egy par szóval a mit az imént elmondtam, önök előtt megvilágositsam, indokoljam.

Azt mondám, hogy lelkem meggyőződése hogy azaz egyetlen ut, t. i. hazám függetlenitése, annak a közösügyes kapocsból, mellyel Ausztriához van lánczolva, és mely nyügként tartja, minden tagját akadályozza, mondom, miszerint ezen nyügből való kiszabaditásra az egyetlen ut, mely helyes, mely jó, s minden más pártállás, a mely az Ausztriával közös kapocs keretén belől kisérletek horderejét, semmi más, mint a jogfeladás hinárjába vezető ösvény.

Másodszor, mert a mint mondám, hazám törvényes és történelmi jogainak hü kifejezését ezen párt elveiben találom fel; az 1790-ki 13-ik törvény czikk mondja: Ő felsége világosan elismeri és vallja, hogy ámbár a trónöröklés joga Magyarországon is ugyanazon személyt illeti, a kit az elválaszthatlanul és elosztható tlanul birtokolandó tartományokban illeti, mindazonáltal Magyarország szabad ország, mely önálló berendezéssel bir és a mely teljesen független, semmi más tartománynak és nemzetnek nem kötelezett. (Éljenzés.) Ime, tisztelt polgártársaim, a törvény mellettünk szól. Nem is voltunk mi Ausztriával negyed fél század óta más viszonyban sohase, ha csak valaki az absolut hatalom, törvénytelen tulkapásainak boldogtalan korszakát nem akarja előidézni, és igy mellettünk szól a történelmi jog is. Bizonyára helyesen mondja hazánk nagy fia Kossuth Lajos (zajos éljenzés,) hogy mellettünk szól a nemzet létjoga, a történelmi és a szerződési jog, és nem gondolja, hogy volna egy nemzet, á melynek függetlenségi és önállási joga erősebb alapokon nyugodhatnék, mint épen nemzetünké. És tisztelt polgártársak, ezen jogunk kivivásában fáradozásainkért tartanak bennünket saját honfitársaink tulzóknak.

A meggondolatlanok nem tudják, hogy ez által apáik nevét mocskolják be, nem tudják, hogy azok csendes álmát zavarják sirjaikban. Hiszen alig volt ivadék Magyarországban, hogy ezen jogok védésére fegyvert nem rágadott, jóformán nem telt el egy ember öltő, a melyben ne kellett volna egyesé vagy tömegesen a jó hazafi vére ezen jogokért. Hiszen ha apáik azt az ő általok most helyesnek mondott számító meggondolt, „nem tulzó“ politikát követték volna, akkor tisztelt polgártársaim, már ezen szép Debreczenben rég nem beszélnének magyarul. (Igaz, ugy van.)

Azt is mondják, hogy forradalmárok vagyunk, mi a kik a fejedelemnek törvéuy adta jogait óhajtjuk megvédeni, mi a kik épen a törvények tiszteletben tartását követeljük, forradalmárok nem lehetünk.

Forradalmárok, forradalom okozói azok, kik a törvényeket tiszteletben nem tartják, kik a népet annak védésétől megfosztják. (Igaz, helyes.) Azt is mondják, tisztelt polgártársaim, hogy mi polikánkkal a bukás elébe visszük a nemzetet. Azt hiszem, tisztelt polgártársaim, hogy erről tán jobb is volaa egy szót sem szólani, megkiméln ai azokat az arczpirulástól, mert kérdjük meg tőlük, hogy van-e ember köztük, egyetlen egy is, a ki elég jámbor volna azt, hogy a lefolyt 11 év alatt nemzetünk akár politikai, akár gazdasági, akár erkölcsi tekintetben emelkedésnek, fejlődésnek ment elébe. Vagyonosabbak lettünk-e, gazdagabbak vagyonban, jobbak erkölcsben, a vagy nem a bukás, a tönk szélén és nem a politikai romlottság posványába juttat a politikai jogfeladás. (Hosszas éljenzés.)

Azt mondom tisztelt polgártársak, hogy hive vagyok a függetlenségi pártnak 3-szor azért, mert a legközelebb lefolyt idő szomoru tapasztalásai csak megerősitenek elveimben. Megkimélem önöket attól, tisztelt polgártársaim, hogy azon szomoru és keserü tapasztalások hosszu sorait, melyet a lefolyt 11 év alatt minden magyar ember csaknem minden nap tehetett, itt most önök előtt nem ismeteljem. Tudják azt önök, ép ugy mint én; tapasztalták mint én; élvezték hatását, ép ugy mint én, és adná isten hogy okultunk légyen belöle. Ime tisztelt polgártársaim, ezért vagyok a függetlenségi pártnak hive, azért vagyok én annak harczosa, tudják önök nagyon jól, hogy a midőn én ezeket elmondottam, semmi ujat nem mondottam, tudom hogy nálam már sokkal nagyobb férfiaktól, sokkal szebben hallották mint most mégis el kell mondanom azért hogy ebből megláthassák tisztelt polgártársaim azt, hogy én nem annak a politikának vagyok hive a mely Magyarország érdekeit, más ország érdekeinek rendeli alá, mely megengedi rabolni a nemzetet azért hogy más legyen gazdag. mely koldussá tette a magyart, hogy más gazdaguljon zsirjából.

Nem vagyok annak a politikának barátja, annak a politikának a hive, mely tönkre engedi jutni természetes szövetségesünket török testvéreinket. (Zajos éljenzés) egyetlen védbástyánkat az orosz panslavismus ellen, és megtüri államok alakulását, közvetlen határaink közelében, a mely államok az orosz befolyás alatt állva, a mely államok ellenségeink megerősödéseiből keletkezve, megromlásunkat, vagy tán végelpusztulásunkat vonják maguk után.

Én tisztelt polgártársaim sem a társadalmi összeköttetések, sem a barátság édes szava, sem a hatalom kecsegtetése vagy üldözése által nem engedem magam vezéreltetni akkor, midőn a politikai irány megválasztásáról van szó, melyet követni akarok, (Éljenzés.) Én akkor csak hazám boldogságának és nemzetem fenmaradásának, jövőjének ügye által engedem magam vezéreltetni csupán. Csupán annak a politikának vagyok hive, a mely nemzeties, a mely a nemzet szivével, lelkével negyedfélszázados küzdelmes multja által van összenőve, én annak a politikának vagyok a hive, melynek alapelve, sarkalatos elve, hogy Magyarország legyen önálló, független magyar állam, mely minden idegen beavatkozástól menten intézze a maga ügyeit.

Hogy a közigazgatáson és igazságszolgáltatáson kivül a külügy és hadügy, pénzügy és gazdászatban önállóan és függetlenül intézkedjék. (Hosszas éljenzés.)

Igen tisztelt polgártársak, azt mondják elleneseink, hogy ez a politika, ez ábránd, ennek követése ábrándozás, mert létesitése lehetetlen, a bátortalanok és a kishitüek nem tudják mit cselekesznek, midőn ezt állitják, hogy a magyar nép annyi józan észszel nem bir és elhinné balga állitásaikat, hogy Magyarországon már odáig jutottunk, hogy törvényadta jogaink utáni vágyódás ábránd, és annak létesitése lehetetlen.

Akkor tisztelt polgártársaim beállana a küzdelem végső stádiuma, és a legvégső eszköz alkalmazásának ideje, melytől az ég óvjon bennünket. (Ugy van.)

Én ezt nem hiszem, nekem erős hitem ennek ellenkezője és épen azért az én csekély erőmmel ennek létesitésében fáradni és müködni meg nem szünöm. (Eljen.)

Én azt hiszem, hogy ennek létesitésére nem kell más, csak a nemzet akarata, és hogy a nemzet a parlamentbe választásnál mindég esetről esetre igyekezzék ez akaratot érvényre juttatni.

A baracconei bujdosó (éljen) hazánk szabadságának rettenhetlen bajnoka, a sors és jövőnk felett aggódó bölcs látnok Kossuth Lajos (Zajos éljenzés) Debreczen város egyik képviselőjéhez, Helfyhez irott augusztusi örök becsü levelében azt feleli azoknak, a kik lehetetlenségről beszélnek, egyetlen egy eset lehet, hogy egy ily nemzetnek ily jogai megvalósitása lehetetlen legyen, és az az egy eset az, hogy a nemzet maga lehetetlennek tartsa. Öngyilkosnak nevezi azt, a ki ezt elhiszi, öngyilkosnak nevezi magát a nemzetet, mely ezt miveli. En, tisztelt polgártársak, öngyilkos lenni nem akarok. Ime tiszt. polgártársaim, midőn ezeket elmondottam, még bátor vagyok kijelenteni, hogy mindazon kérdésekben, melyek a közjogi viszonynyal kapcsolatban nem állanak, mindazon kérdésekben a valódi szabadelvüséggnek a polgári és lelkiismereti szabadságnak, egyenlőségnek és az államháztartásban a legszigorubb takarékosság helyreállitásának vagyok hive és barátja. (Hosszas éljenzés.)

Engedjék meg tisztelt polgártársaim, hogy csak ilyen általános vonalakban rajzolom, mi a politikai nézetem. Én azt hiszem, hogy ebből is megitélhetik azt, hogy midőn a képviselői jelöltséggel megajándékozni méltóztattak, egyezik e politikai hitvallásom, egyezik e politikai elvem az önök tisztelt polgártársaim hitelvével. (Zajos éljenzés.) Fényes igéretek tételét ne várják tőlem, tisztelt polgártársaim, azoknak teljesitésére nem elég erősek vállaim. Én egyszerü közmunkás leszek a munkában, egyszerü közkatona leszek a harczban. (Viharos éljenzés.) De hogy a munkában lankadatlan, a harczban gyáva lenni nem fogok, hogy kitartó és hü leszek, ezt tisztelt polgártársaim ezennel ünnepélyesen igérem. (Hosszas éljenzés.) Ezt megigérem önöknek tisztelt polgártársaim a politikai romlottság e gyalázatos korszakában, megigérem önöknek ezt, a midőn a választók kijátszása és a programmszegés ocsmány büne annyi különféle alakban szemlélhető általunk minden nap.

Ezt megigérem önöknek tisztelt polgártársaim, itt a hol a politikai hitehagyás legcsunyább szinjátéka játszatott el.

Megmerem pedig ezt igérni itt azért, mert megmutatták önök azt, hogy a bünt büntetlenül nem hagyják, hogy a bünössel a büntetést éreztetni nem késnek az azokra érdemesekkel. Debreczen romlatlan, becsületes népe megmutatta azt, hogy megvetéssel tud elfordulni attól, ki bizalmával visszaél, legyen az bármily fényes nér, az ország első embere, vagy a barátság köteléke által hozzáfüzött egyén. Ezért merem én azt megigérni tisztelt polgártársaim, mert én a büntetések legsulyosbbikának tartom azt, ha polgártársai tőle megvetéssel fordulnak el, a mely közpolgárt érhet. —

Tisztelt polgártársaim! Ezekben röviden elmondtam mindent, a mit önök előtt elmondani óhajtottam, nem is igen van már hátra egyéb, mint megköszönni az önök szives türelmét, bucsut venni önöktől.

Még is kérem önöket, adjanak nekem még egy perezet, ne legyenek fukarok türelmökkel most. Nem a képviselőjelölt, az ember szól önökhöz igen tisztelt polgártársaim, az ember a ki 30 év előtt távozott el önöktől s nem tudja jut-e még neki életében alkalma arra, hogy önök előtt állhasson és szólhasson.

Ezért bocsássanak meg önök nekem, szeretve tisztelt polgártársaim, ha még most is nyujtom az alkalmat, hogy önökkel szembe lehetek és beszélhetek. Nem most vagyok én először Debreczenben, több mint 30 évvel előtt polgára voltam e városnak, mint a főiskola növendéke. En is járék ez utczákon, e falak közt, a jövő tarka képeit ápolgatva az ifjuság édes ábrándjait szőve, és ime most az élet lejtőjén annyi sok viszontagság után jelenhettem meg önök előtt.

Sokat köszönök én Debreczennek tisztelt polgártársaim, itt csepegtették belém a jónak és szépnek, a nemesnek és igaznak szeretetét, a társadalmi és politikai nagy kérdések tágas világa itt tárult ki legelőször ifju lelkem előtt, a becsületesség és igazság, a jog és emberies érzés szeretetét itt oltották belém legelőször. (Szünni nem akaró éljenzés.)

A haza jogainak és törvényeinek védelmére itt avattak fel legelőször ifju harczosnak, a szabadság és hazám imádásának magasztos kultusát, itt oltották be rajongó, és azóta mindig lángolón égő lelkembe.

Ime tisztelt polgártársaim, mindezeket én Debreczenben tanultam, az értelem és szív eme nagyértékü kincseivel távoztam el a haza védelmezésére, és ime áldom a végzetet, hogy megjelenhettem önök előtt kijelenteni, hogy a mit itt tanultam, — azt nem felejtettem el.

Hogy az értelem és a szív nagy kincseit, melyeket itt szereztem, az élet viszontagságai közt is hiven megőriztem. Talán az emberek sorsa felett őrködő hatalom akarata az, hogy épen ezt a szerszeményt, melyet nékem szabad kir. Debreczen városa adott valaha, épen ezt a szerzeményt használjam fel Debreczen városa szolgálatának. Most tisztelt polgártársaim, engedjenek meg ha visszaéltem türelmökkel, kivánom, hogy az Isten minden áldása legyen Debreczen városa felett, az Isten minden áldása legyen a debreczeni függetlenségi párton és általában Debreczen minden hazafiasan érző és gondolkodó polgárain.

(Szünni nem akaró éljenzés.)

*

Ezután **Simonyi Ernő** beszélt. Beszéde nagy terjedelme miatt lapunk mai számából kimaradt, holnap közöljük.

*

Délután fél hat órakor lőnek bevégezve a szónoklatok, melyek után képviselőink és jelöltünk szállásaikra vonultak.

Csakhamar beesteledett, és ekkor többeknek azon eszme villant meg agyában, — hogy képviselőink tiszteletére fáklyás-zenét kell rendeznünk. A hirtelen jött eszme ténynyé vált.

A fáklyás-zene.

A „Debreczen“ szerkesztősége helyiségétől indultak el este fél hétkor a fáklyások, s noha erről keveseknek volt tudomása, mégis mikorára a menet a „Hungária“ kávéházig ért, óriási tömeggé növekedett. Innen a „Fehérló“ vendéglő elé vonult az impozáns menet, hol képviselőink szállva voltak.

Itt Grünvald József a következő beszédet intézte a képviselőkhöz:

Tisztelt képviselő urak! Szivem mélyéből örvendek, hogy nekem jutott a szerencse, miszerint Debreczen városához hü és hazafias polgárságának érzelmeit önök előtt tolmácsolhassam. Méltóztattak tapasztalni, valahányszor a polgárságnak önöket e város falai közt üdvözölni szerencséje volt, hogy a fogadtatás sohasem volt mesterkélt, ragaszkodásának nem külső fényességekben adott kifejezest, hanem szivének szeretete mindenkor a legnagyobb egyszerüségben nyilvánult.

Nem is lehet az másként, mint ugy, hogy e város polgársága önökhöz szeretettel füződjék; hiszen önök vitéz harczosai a legszentebb ügynek; ott küzdenek a nagy harcztéren, nem rettenve az ellenféltől, hazánk százados, sőt ezredéves jogait védelmezik a képviselőházban, a mikor arra alkalom nyilik. (Éljenzés.)

Nem lehet az másként, mint ugy, hogy e város, nemcsak de az egész ország hazafias lakossága önök iránt ragaszkodással viseltessék, mert hiszen mig mi itthon a magunk elélhetésére, tehát egyesek jólétére törekszünk, addig önök egy egész nemzetnek jelenét s jövője boldogságát igyekeznek előmozditani. (Hosszas éljenzés.) Innen van a ragaszkodás a szeretet, melyel önök iránt viseltetünk.

Nincs példa reá a történelemben, hogy kormányon ülők a nemzet akarata daczára, a nemzet fiait háboruba vitték volna valaha. Ez megtörtént most mináluk. Önök kérdőre vonását akarták azoknak, kik ezt tették, de a számonkérő szék felállitása megtagadtatott. Nem az önöké a vereség, hanem azoké, kik azt meghiusitani igyekeztek.

E város polgárságának óhaja az, hogy önök t. képviselő urak tartsák még továbbra azon erélyt, melyet küzdelmeikben eddig követtek, a mint hogy megvagyunk győződve, hogy ezután is követni fognak. Tartsák meg a város polgárait további jó indulataikban.“ (Hosszas éljenzés.)

E beszédre Simonyi Ernő válaszolt először majd Helfy Ignácz, végül dr. Bódogh Albert mondott köszönetet megható szavakban, mely beszédeket — immáron kifogyván a térből, terjedelmes voltuknál nem közölhetjük.

A fáklyás menet ezután a „Szózatot“ énekelve levonult a „Korona“ vendéglő elé, hol képviselőink és jelöltünk tiszteletére banquet rendeztetett.

*

A banquett.

A „Korona“ vendéglő étterme fényesen fel volt diszitve, a buzgó vendéglős mindent elkövetett az igények kellőképeni kielégitésére. Es valóban dicséretet érdemel azon példás rendért, mit a jó zamatu ételek kiszolgáltatásánál tapasztalni lehetett.

Mintegy kétszázan lehettek jelen a társas vacsoránál.

Ott láttuk báró Mednyánszky országos képviselőt Budapestről, gr. Zichy Zichy Ernőt H.-Pályiból s még számos vidéki egyént, kik az ünnepélyre városunkba érkeztek. —

A jó zene hangjainál bsakhamar felpezsdült a kedv, s a szokásos pohárköszöntések ez alkalommal sem maradtak el.

A tosztok hosszu sorát Gaál Mihálkezdé még, poharát ürittvén két képviselőnkért. Erre Simonyi válaszolt; majd pedig Helfy Ignácz mondott kitünő pohárköszöntést.

Mindeme nagyszerü, s a szónoklatok között méltán helyetfoglaló beszédeket, lapunk holnapi száma hozza.

UJDONSÁGOK.

* **Simonyi Ernő és Helfy Ignácz** országos képviselők ma a délelőtt folyamában meglátogatták városunk polgármesterét Simonffy Imre urat, ki a legnagyobb szivélyességgel fogadta képviselőinket, kik mintegy háromnegyed órai beszélgetés után hazatávoztak. Polgármester ur 11 óra tájban e látogatást visszonozta. Ez alkalommal felemlitjük, hogy képviselőink özv. Patay Istvánné ő nagyságánál is tettek látogatást; Simonyi Ernő ezenkivül fölkereste egyik, 40 évvel ezelőtti tanárát, főt. Kardhordó Ambrus urat, ki a viszontlátásnak felette örvendett. Igy eltelvén az idő, két képviselőnk számos elvtársaik kiséretében a vasuthoz kocsizott s ott ebédelvén, a déli vonattal a fővárosba utaztak.

* **Dr. Bódogh Albert**, városunk III-dik választókerületének képviselőjelöltje nehány napig városunkban fog időzni.

* **A jótékonyczélu hangverseny**, mely mult héten tartatott, tisztajövedelmül 84 frt 20 krt hozott.

* **A gazdász tanulók** ismerkedési estélye Király Mihály vendéglőjében mult szombatou este kitünően sikerült. Jó kedv, vig pohár csengés s vidám zene mellett folyt az le; toasztok is mondattak.

* **Thaly Kálmánt** a képviselőházi biráló bizottság tegnap tartott ülésében igazolt képviselőnek nyilvánitotta ki.

* **Tárcza** rovatunk egyéb közleményeink miatt, lapunk mai számából is kimaradt, miért is e rovatunk olvasóitól szives elnézést kérünk.

* **Elveszett** tegnap a „Korona“ vendéglőben tartott társasvacsora alkalmával egy értékes arany karika gyürü. A megtaláló szivesked jék azt szerkesztőségünkben átadni, hol illő jutalmát megkapja.

* **Miniszter és adófelügyelő.** Tisza ideiglenesen pénzügyminiszter, mint az „Alf.“ irja, legközelebb leiratot intézett az aradi adófelügyelőhöz Salamon Gergelyhez az adóbehajtások ügyében. A minister az adófelügyelőt hivatalától elmozditással fenyegeti, ha e hóban legalább annyi adót be nem hajt, mint a mennyit tavaly novemberben behajtott.

LEGUJABB.

— **Az angol kormány** a berlini szerződés betüszerinti végrehajtását követeli. A helyzet hirtelen komoly lett.

— **A bolgár mozgalmak** magukra vonják a diplomatia figyelmét. Ha a bolgár izgatás Kelet-Ruméliában meg nem szünik, Anglia jövő május hóban csapatokat fog odaküldeni.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

Bérlet szünet.

Kedd, nov. 12-én

udatik:

A KORNEVILLI HARANGOK.

Fényes kiállitásu operette.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő: **Péter Gábor.**

Árverési hirdetés.

Az „Ipar egyesületi takarék és hitelintézet“ pénztáránál Debreczenben kézi zálogul letett: 52, 88, 120, 135, 137, 170, 176, 228, 532, 251, 297, 299, 326, 347, 407, 473, 493, 499, 503, 519, 527, szám alatti értékpapirok, ékszerek, arany és ezüstnemüek, továbbá az 566 szám alatti 14000 darab uj terményszák a folyó évi november 25-ik napján d. u. 3 következő óráiban s folytatólag a csapó-utczai Kápolnási házban levő intézeti helyiségben tartandó nyilvános árverés utján készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Az igazgatóság.

(403.)

Eladó ház és kaszáló.

Kis-hatvanutczán az 1299 számu ujonnan épült cseréppel fedett 3 szoba konyha kamarával ellátott ház az ugyanazon udvaron levő 1 konyha 2 szobával ellátott épülettel, — 53 öl ondódi földjével; továbbá egy régi 8 boglyás kaszáló a bánki erdőségen eladó. Értekezhetni a tulajdonossal Nagy-hatvanutcza 1556 számu háznál.

(402.)

FERENCZ JÓZSEF

KESERÜVIZ-FORRÁS

A leghatásosabb valamennyi keserüviz között.

Hatásában az által különbözik előnyösen a többi ismert keresüviztől, hogy kisebb adagokban hatásos s hosszabb használata nem okoz utóbajokat. Bécs, 1877. **Dr. Leidesdorf Miksa tanár.**

Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserü, nem kellemetlen izü és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést. B.-pest, 1877. **Dr. Korányi Frigyes** tanár s kir. tanácsos.

Valamennyi budai keserüviz között kellemes ize és jeles hatása által tünik ki: gyomor- és bélhurutnál, megrögzött székrekedésnél, alhasi vérpangásnál valamint vértolulásoknál, aranyérnél, étvágytalanságnál stb. 1877 aug. 25-én. **Dr. Kiss Sán.** a budai közkórház igazgatója.

A hatás kivétel nélkül gyors, biztos és fájdalom nélküli. Würzburg, 1877.

Dr. Báró Lichtenfels Scanzoni,

tanár és titkos tanácsos.

Készletben minden gyógyszertár és füszerkereskedésben. Raktár: Varga Lajosnál. Képviselet: Mayer Emilnél Debreczenben. Nyomtatványok stb. ingyen, a szétküldési igazgatóságnál Budapesten.

Rendes adag: egy fél boros pohárral.

(337.)

Véljesnyel Ajánljuk védve

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Neubau, Zollergasse 2

császr. kir. hadügyministerium, ő felsége haditengerésze és számos jótékony intézet sat. szállitói

essz. királyi szabadalmazott gyárának

legjobb és legajánlatraméltóbb

eső köpönyeit,

kocsitakaró ponyváit, ágybetéteit, sátorkelmeit.

Kiadó tulajdonos: **Vértesi Lajos.**

Debrecen, 1878. nyomatott Tiszai Dániel örökösei könyvnyomdájában.